

مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی
کلاشهر تبریز

اولویت‌های مطالعاتی مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر تبریز برای سال ۱۴۰۱

تاریخ انتشار اسفند ماه ۱۴۰۰

الف- امکان‌سنجی استقرار، توسعه یا اصلاح سامانه‌های جامع مدیریت، نظارت و پشتیبان تصمیم‌گیری

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب مشخصات و پیش‌نیازهای سامانه و برآورد هزینه‌های استقرار، توسعه یا اصلاح خواهد بود)

۱. امکان‌سنجی ارائه روش‌های نوین برای مدیریت پارکینگ‌های عمومی
۲. امکان‌سنجی نقش‌آفرینی شهرداری‌ها در تأمین مسکن و زمین برای گروه‌های کم‌درآمد و آسیب‌پذیر از طریق سامانه‌های آنلاین
۳. امکان‌سنجی و ارائه راهکارهای فنی و اجرایی جهت پایش آنی ساخت‌وسازهای شهری در حوزه فناوری‌های نوین مانند رادار شهری و مانند آن
۴. آسیب‌شناسی سامانه شهروندسپاری و امکان‌سنجی حذف خدمات و مراجعات حضوری در مناطق شهرداری و تمرکز آن‌ها با توجه به امکانات شهر هوشمند
۵. امکان‌سنجی پیاده‌سازی نظام جامع نظارت عالی شورای اسلامی در تحقق برنامه راهبردی عملیاتی، بودجه سالیانه و سایر مصوبات با لحاظ اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر
۶. آسیب‌شناسی سامانه‌های موجود و امکان‌سنجی ارائه راهکارهای توسعه و بکارگیری فناوری داده‌های باز در حوزه مطالعاتی شهرداری، شهری و استانی
۷. آسیب‌شناسی سامانه‌های موجود و امکان‌سنجی توسعه سامانه هوشمند و یکپارچه برای تعیین موقعیت و اطلاع‌رسانی برخط حمل‌ونقل عمومی اعم از مترو، بی‌آر تی، اتوبوس، مینی‌بوس و تاکسی در قالب اپلیکیشن موبایل
۸. امکان‌سنجی استقرار سامانه هوشمند و یکپارچه برای جمع‌آوری زباله تفکیک شده در قالب اپلیکیشن موبایل
۹. امکان‌سنجی استفاده از ابزارهای ژئوکاچینگ و گیمیفیکیشن در کاهش تصادفات، ایجاد انگیزه در فضاهای شهری برای پیاده‌روی و تعامل اجتماعی، سرزندگی، کیفیت و هویت محیط‌های شهری، تبلیغات محیطی، جمع‌آوری نظرات شهروندان در مورد کیفیت خدمات شهری و...
۱۰. تحلیل فرایندهای سازمانی، آسیب‌شناسی سامانه‌های مدیریتی موجود شهرداری و امکان‌سنجی پیاده‌سازی نظام جامع نظارت، برنامه‌ریزی و مدیریت منابع سازمانی (نیروی انسانی، مواد و تجهیزات، منابع مالی و ارزش‌های سازمانی)
۱۱. امکان‌سنجی استقرار نظام جامع تعمیر و نگهداری از پروژه‌ها با اولویت کاهش هزینه‌ها و ماندگاری بالا
۱۲. آسیب‌شناسی سامانه‌های موجود و امکان‌سنجی استقرار یا توسعه سامانه جامع مدیریت کاهش مخاطرات در حوزه خدمات و عمران شهری (HSE)
۱۳. امکان‌سنجی استقرار سامانه یکپارچه تأمین منابع آبی پایدار و آبیاری با راندمان بالا برای فضای سبز شهری
۱۴. امکان‌سنجی استقرار نظام جامع پایش کیفیت فضای سبز شهری (تعداد، گسترش، پراکندگی، آفات، بیماری‌ها و ...)
۱۵. سایر مطالعات مرتبط در حوزه امکان‌سنجی استقرار، توسعه یا اصلاح سامانه‌های جامع مدیریت، نظارت و پشتیبان تصمیم‌گیری

ب- جمع‌آوری اطلاعات مربوط به وضع موجود یا راستایی آزمایشی داده‌های موجود جهت تهیه بانک‌های اطلاعات مکان‌مبنا و غیر مکان‌مبنا با توجه به کمبودهای آماری موجود

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب بانک اطلاعاتی باقابلیت توسعه و به‌روزرسانی خواهد بود و به شکل موردی می‌تواند در قالب کتابهای چاپی، کتاب الکترونیک، نقشه، اطلس، محصولات سمعی و بصری منتشر و در اختیار عموم قرار گیرد)

۱. سکونتگاه‌های غیررسمی (پراکندگی، جمعیت، مسکن، خدمات، فرهنگ، درآمد و ...)
۲. ساخت‌وساز غیرمجاز (تعداد، انواع و پراکنش)
۳. محلات شهری (حدود، عناصر شاخص هویتی، گذرها و شخصیت‌های تاریخی، داستان‌ها)
۴. سبک‌های معماری سنتی و تزئینات ساختمان
۵. تاریخچه گسترش شهری و سال احداث خیابان‌ها
۶. بخش‌بندی بازار گردشگری شهر تبریز و تکمیل خصوصیات و نمای کلی هر بخش
۷. مستندسازی و نقشه‌برداری ابنیه و مجموعه‌های ارزشمند تاریخی و فرهنگی
۸. مطالعه و بررسی نوع و میزان آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی به تفکیک محلات و بافت‌های مختلف شهری و عوامل تأثیرگذار بر آن در شهر تبریز
۹. ارزش‌گذاری بناها و آثار باارزش شهر تبریز
۱۰. پراکنش کاربری‌های تجاری و خدماتی و راسته‌های تخصصی
۱۱. ممیزی املاک و تهیه بانک نقشه‌های موضوعی شهری
۱۲. جمع‌آوری اطلاعات سفر با استفاده از سامانه‌های سیستم حمل‌ونقل عمومی، خود اظهاری شهروندان، شمارنده‌های ترافیک، شبکه‌های ماهواره‌ای
۱۳. پایش کیفیت آب آشامیدنی مناطق مختلف شهر تبریز
۱۴. سایر مطالعات مرتبط در حوزه جمع‌آوری اطلاعات مربوط به وضع موجود یا راستایی آزمایشی داده‌های موجود جهت تهیه بانک‌های اطلاعات

ج- ارزیابی وضعیت خدمات و تجهیزات شهری موجود

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب بانک اطلاعاتی و گزارش‌های باقابلیت توسعه و به‌روزرسانی خواهد بود)

۱. ارزیابی وضعیت کالبدی تاسیسات و تجهیزات شهری مانند پارک‌ها، گورستان‌ها، مبلمان شهری، پارک‌های حاشیه‌ای، آسفالت و کفسازی معابر، ایمنی مسیرهای دوچرخه‌سواری و ...
۲. ارزیابی مکانیابی و پراکش فضایی خدمات و امکانات شهری از منظر عدالت فضایی و زیست‌محیطی
۳. ارزیابی کیفیت زیرساخت‌های شهری در برابر تغییر اقلیم با رویکرد توسعه پایدار
۴. ارزیابی میزان خسارت وارد بر پل‌های شهری و شناسایی آسیب‌ها و عوامل آن‌ها
۵. ارزیابی وضعیت فعلی ممیزی املاک شهر تبریز
۶. مطالعه تأثیر مؤلفه‌های شهرسازی بر آسایش حرارتی شهروندان
۷. ارزیابی وضعیت روشنایی معابر و پارک‌های سطح شهر
۸. سایر مطالعات در حوزه ارزیابی وضعیت خدمات و تجهیزات شهری موجود

د- ارزیابی جایگاه شهر تبریز بر اساس معیارهای شهر اسلامی و شاخص‌های جهانی

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب گزارش شاخص‌های بومی‌سازی شده و بانک اطلاعاتی و گزارش‌های باقابلیت توسعه و به‌روزرسانی خواهد بود)

۱. ارزیابی جایگاه شهر تبریز از منظر الگوی شهر اسلامی در حوزه‌های کالبدی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی مانند رفتار محیط زیستی، عدالت، فراگیری، محله محوری، طبیعت گرایی و مانند آن
۲. بررسی موانع سرزندگی فضاهای شهری در شهر تبریز و راهکارهای ارتقاء آن
۳. نقد رویکرد مدیریت شهری در حوزه تمرکز گرایی آرامستان‌های شهری از منظر الگوی ایرانی اسلامی
۴. ارزیابی و مدل‌سازی عددی آلودگی هوا، آلودگی صوتی و آلودگی فلزات سنگین (در خاک، برگ و تنه درختان) و رابطه آن‌ها با کاربری اراضی و حمل‌ونقل شهری
۵. ارزیابی وضعیت شهرسازی شهر تبریز از منظر شاخص‌های شهرسازی فراگیر مانند مناسب سازی محیط برای افراد دارای معلولیت، سالمندان، کودکان، زنان و ...
۶. راهکارهای مردمی سازی برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و عمرانی شهرداری تبریز
۷. سایر مطالعات در حوزه ارزیابی جایگاه شهر تبریز بر اساس معیارهای شهر اسلامی و شاخص‌های جهانی

هـ- بررسی تجربیات و سیاست‌های شهری در سطوح ملی و بین‌المللی

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب دفترچه گزارش تجربیات و پیشنهاد‌های اجرایی با قابلیت تبدیل به طرح جهت ارائه به شورای اسلامی شهر خواهد بود)

۱. بررسی تجربیات موفق ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و بافت‌های ناکارآمد شهری، حفاظت از بافت‌های تاریخی، حفاظت از باغات و اراضی کشاورزی، شبکه‌های حمل‌ونقل سبک و کارا، شهرهای پیاده محور
۲. بررسی تجربیات سبب شناسی آسیب‌های اجتماعی مانند رفتارهای اعتراضی، وندالیسم، خشونت‌های شهری و مانند آن
۳. بررسی تجربیات سیاست استفاده از انتقال حق توسعه در حفاظت از بافت‌های تاریخی، باغات و اراضی کشاورزی شهر
۴. بررسی تجربیات کاهش هزینه‌های مدیریت شهری با بازساخت نظام محله‌ای
۵. نحوه تبلیغات شهری با توجه به سطح فرهنگی و اقتصادی مناطق و استفاده از تأثیرگذارترین و به‌روزترین متدهای تبلیغات شهری
۶. بررسی پتانسیل‌های اقامتگاه بوم گردی در توسعه گردشگری شهر تبریز
۷. امکان‌سنجی توسعه گردشگری شهری با تأکید بر رویدادهای نوروزی
۸. بررسی تجربیات تعیین مسیرهای گردشگری، پیاده‌راه‌ها در بافت تاریخی، مبلمان شهری منطبق با فضای بافت تاریخی
۹. بررسی تجربیات نقش آفرینی بخش گردشگری در افزایش درآمدهای پایدار شهرداری
۱۰. امکان‌سنجی توسعه و حفاظت از اراضی کشاورزی شهری
۱۱. بررسی سیاست‌های فعال‌سازی نهادهای محله محور در توانمندسازی محلات و بافت‌های ناکارآمد شهری
۱۲. بررسی روش‌های سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها و طرح‌های شهری با تأکید بر ایجاد اشتغال و درآمد پایدار شهرداری
۱۳. بررسی تجربیات و ارائه راهکارهای ایجاد اعتماد عمومی به نهاد شهرداری از طریق شفاف‌سازی هزینه و درآمد
۱۴. بررسی تجربیات جهانی در زمینه‌ی برنامه راهبردی و بودجه‌ریزی عملیاتی
۱۵. بررسی راهکارهای ایجاد منابع پایدار مالی حاصل از مدیریت جامع زباله در شهر تبریز
۱۶. بررسی راهکارهای کاهش مخاطرات در حوزه خدمات شهری و ارائه مدل مدیریتی با رویکرد HSE
۱۷. بررسی اثرات محیط زیستی پروژه زباله‌سوز (اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی)
۱۸. بررسی تجربیات و سیاست‌های کاهش زمان و رفع موانع در اجرای پروژه‌های عمرانی
۱۹. بررسی تجربیات استفاده از مصالح جایگزینی آسفالت با توجه به محدودیت‌های اجرایی، آسیب‌پذیری و هزینه
۲۰. بررسی تجربیات و روش‌های مدرن در ترمیم و لکه‌گیری آسفالت معابر در راستای کاهش هزینه‌های مدیریت شهری
۲۱. بررسی تجربیات استفاده از گیاهان جایگزین چمن
۲۲. بررسی راهکارهایی در جهت افزایش تولید و کیفیت محصولات تولیدی سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری
۲۳. بررسی تجربیات نوین حوزه فنی و عمرانی مانند راهکارهای بهینه تولید جداول حاشیه معابر با قابلیت نوردهی مناسب، ماندگاری بالا و خود تمیز شونده

۲۴. بررسی سیاست‌های حمل و نقل و ترافیک شهری مانند شبکه‌های یکپارچه و سلسله مراتبی حمل‌ونقل عمومی شهر (مترو، ال آر تی، بی آر تی، شبکه اتوبوس‌رانی، مینی‌بوس‌رانی، تاکسی و پیاده)
۲۵. بررسی سیاست‌ها و تجربیات یکپارچه‌سازی شیوه‌های مختلف حمل‌ونقل عمومی و کاربری‌های شهری در راستای توسعه حمل‌ونقل محور (TOD)
۲۶. بررسی تجربیات و سیاست‌های اجرایی تنظیم جهت حرکت ترافیکی بهینه معابر شهری و امکان سنجی متغیرسازی آن بر اساس حجم ترافیک
۲۷. بررسی تجربیات استفاده از پارکینگ‌های مکانیزه در مرکز شهر و محدوده‌های ترافیکی
۲۸. بررسی تجربیات جلوگیری از هدررفت آب‌های زیرزمینی در سطح شهر و هدایت آنها برای استفاده در آبیاری فضای سبز شهری
۲۹. بررسی تجربیات ملی و بین‌المللی در خصوص و تامین روشنایی سطح شهر با استفاده از جایگزینی انرژی‌های نو
۳۰. بررسی تجربیات در خصوص برگزاری رویدادهای فرهنگی اجتماعی
۳۱. سایر مطالعات در حوزه بررسی تجربیات و سیاست‌های شهری در سطوح ملی و بین‌المللی

و- پیمایش تاریخ شفاهی تبریز

(این مطالعات در قالب فراخوان‌های عمومی و پیمایش محله‌ای خاطره نگاری شهری انجام و نتایج بعد از جمع‌بندی در قالب بانک‌های اطلاعاتی با قابلیت بروزرسانی منتشر خواهدشد)

۱. تجربه نگاری مدیریت شهری
۲. تجربه نگاری مدیریت بحران
۳. تجربه نگاری گروه‌های اجتماعی
۴. تجربه نگاری فعالیت‌های فرهنگی، هنری مردمی
۵. تجربه نگاری فعالیت‌های مساجد محلات
۶. تجربه نگاری تحولات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی تبریز
۷. تجربه نگاری پدیده‌های مرتبط با دفاع مقدس
۸. تجربه نگاری کنش‌ها و حرکات‌های مردمی در دوران انقلاب اسلامی
۹. تجربه نگاری آیین‌های بومی و محلی شهر تبریز
۱۰. تجربه نگاری بازی‌های سنتی شهر تبریز
۱۱. سایر مطالعات مرتبط در حوزه تاریخ شفاهی تبریز

ز- تدوین و بازنگری ضوابط، معیارها و اسناد

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب دفترچه ضوابط و مقررات اجرایی باقابلیت طرح در شورای اسلامی شهر و ارسال به مراجع ذی‌ربط جهت تصویب خواهد بود)

۱. بازشناسی تطبیقی الگوهای رایج ضوابط طرح‌های توسعه شهری مانند سطح اشغال، جهت استقرار بنا، تراکم ساختمانی، ارتفاع مجاز، عرض معابر و حداقل تفکیک کاربری‌های شهری با توجه به اقلیم، هویت، سبک زندگی و نیازهای زندگی خانوار معاصر شهر تبریز و ارائه راهکارهای تنوع‌بخشی به گونه‌های سکونت و استقرار بنا در مجتمع‌های زیستی شهر تبریز
۲. ارائه راهکارهای عملیاتی جهت پالایش کاربری‌های ناهمگون و ناسازگار شهری
۳. بخش‌بندی بازار مسکن با تأکید بر نیازهای گروه‌های کم‌درآمد، گرایش به نوگرایی مسکن، چرخه حیات خانواده، گرایش به توسعه خانه دوم و...
۴. ریشه‌یابی علل و ارائه راهکارهای کاهش تخلفات ساختمانی (با تأکید بر مشکلات قانونی و ساختاری)
۵. تدوین ضوابط و راهکارهای ساماندهی نمای پنجم (نمای پشت‌بام) ساختمان‌ها
۶. تدوین راهنمای مصالح نوین نماهای ساختمان و شیوه‌های اجرایی آن‌ها
۷. ارتقاء روش‌های طراحی معماری درون و بیرون ساختمان‌ها در شرایط مختلف (اقلیمی، فرهنگی و...) متناسب با نیازها
۸. بررسی موضوعات شفافیت، عدالت، کارایی و کفایت در تعرفه عوارض محلی و ارائه راهکارهای بهینه‌سازی آن با تأکید بر درآمدهای پایدار
۹. شناسایی و طراحی فضاهای گمشده شهری در جهت بازآفرینی فضاهای شهری و سرزندگی
۱۰. بررسی ایمنی ترافیک، مطالعه رفتار رانندگان، شناسایی عوامل انسانی ایجاد تصادفات و راهکارهای کاهش آن و بررسی تأثیر ارتقاء فرهنگ و رفتار ترافیکی در بهبود و روان‌سازی حمل‌ونقل
۱۱. تدوین اصول و معیارهای طراحی و مناسب سازی محیط شهری برای افراد دارای معلولیت، کودکان، نوجوانان، سالمندان، زنان و ...
۱۲. تدوین اصول، معیارها و استانداردهای جامع توسعه فضای سبز شهری
۱۳. سایر مطالعات مرتبط در حوزه تدوین و بازنگری ضوابط، معیارها و اسناد

ح- اثرسنجی فرهنگی اقدامات و پروژه‌های فنی عمران شهرداری تبریز

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب دفترچه ارزیابی و راهکارهای عملیاتی باقابلیت تبدیل به طرح جهت ارائه به شورای اسلامی شهر خواهد بود)

۱. اثرسنجی فرهنگی اجتماعی پروژه‌های شاخص شهری مانند مرکز خرید لاله پارک، اطلس، مراکز تجاری میدان جهاد، پروژه عتیق، پروژه غرب بازار تبریز، مجتمع‌های در حال احداث آپسان و هشت بهشت، بیمارستانهای جدید الاحداث مانند بیمارستان ولیعصر، بیمارستان عالی نسب، بیمارستان مردانی آذر و ...، پارک و مجموعه تفریح ائل گلی و ائل باغی، پارک و شهر بازی باغلارباغی، تفرجگاه عینالی، تفرجگاه عباس میرزا، پارک بزرگ تبریز، نمایشگاه بین المللی، مراکز دانشگاهی جدید تاسیس، مجتمع فرهنگی تبریز، پارک موزه دفاع مقدس، فرهنگسرای الغدیر، استادیوم یادگار امام، مقبره الشعرا تبریز، ترمینال مرکزی تبریز، بلوار دوکمال و ...
۲. اثرسنجی فرهنگی اجتماعی پروژه‌های عمرانی مانند مسیر گشایی‌ها، تقاطع‌های غیر هم سطح، مکان یابی کاربری‌های عمومی، پارکهای محله‌ای و مانند آن بر بازآفرینی پایدار محلات و بافت‌های ناکارآمد شهری تبریز
۳. اثرسنجی فرهنگی اجتماعی و اقتصادی طرحهای توسعه شهری
۴. اثرسنجی فرهنگی اجتماعی رویکردهای کلان مدیریت شهری مانند پارک حاشیه‌ای، تمرکز مجتمع‌های پزشکان، توسعه‌های جدید شهری در خاوران، مرزداران، شهرک اندیشه، الحاق بافت‌های روستایی و ...
۵. ارزیابی وضعیت نظام محله‌ای در فرایند گسترش کالبدی کلان‌شهر تبریز
۶. سایر مطالعات مرتبط در حوزه اثرسنجی فرهنگی اجتماعی اقدامات و پروژه‌های فنی عمران شهرداری تبریز

ط- افکار سنجی در حوزه خدمات و سیاستهای شهری

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب دفترچه گزارش‌های افکار سنجی قابل ارائه به شورای اسلامی شهر خواهد بود)

۱. نظرسنجی از شهروندان در خصوص نحوه فعالیت‌های شهرداری تبریز و شاخص‌های اصلی عدم رضایتمندی مردم
۲. سنجش نگرش مخاطبان در خصوص شبکه‌های مجازی و نشریات شهرداری تبریز و تحلیل نیازهای فرهنگی و اجتماعی
۳. واکاوی علل عدم تمایل شهروندان به عدم پرداخت عوارض شهرداری و عدم اخذ مجوزهای شهرسازی
۴. بررسی میزان رضایتمندی شهروندان از شبکه حمل و نقل عمومی شهر تبریز
۵. سایر مطالعات مرتبط در حوزه افکارسنجی

ی- بررسی و ارزیابی دوره‌ای برنامه‌بودجه سالانه

(نتیجه نهایی این مطالعات در قالب دفترچه ارزیابی و راهکارهای عملیاتی باقابلیت تبدیل به طرح جهت ارائه به شورای اسلامی شهر خواهد بود)

۱. تحلیل کمی و کیفی برنامه راهبردی عملیاتی شهرداری تبریز
۲. ارزیابی تخصیص بودجه‌های سالیانه بین محلات و مناطق مختلف شهر از منظر عدالت شهری و تأثیرات توسعه ای بلند مدت آن
۳. بررسی نقش خزانه متمرکز در بهبود شاخص‌های عدالت منطقه ای ناشی از منطقه بندی مصوب شهرداری تبریز
۴. گزارش‌های تحلیلی در خصوص برنامه و بودجه مصوب سالیانه از منظر عدالت
۵. آسیب‌شناسی برنامه و بودجه سالیانه در حوزه ساماندهی حاشیه‌نشینی از منظر عدالت اجتماعی
۶. بررسی وضعیت شاخص‌های درآمد پایدار شهرداری در برنامه و بودجه سالیانه
۷. جایگاه آموزش، پژوهش و مطالعات در برنامه و بودجه سالیانه
۸. تحلیل نقاط ضعف و قوت در برنامه و بودجه سالیانه شهرداری تبریز
۹. امکان‌سنجی مشارکت و سرمایه‌گذاری شهروندان در پروژه‌های اساسی عمرانی
۱۰. سایر مطالعات مرتبط در حوزه بررسی و ارزیابی دوره‌ای برنامه‌بودجه سالانه

پروژه ویژه:

تدوین نقشه فرهنگی اجتماعی محلات شهر تبریز